

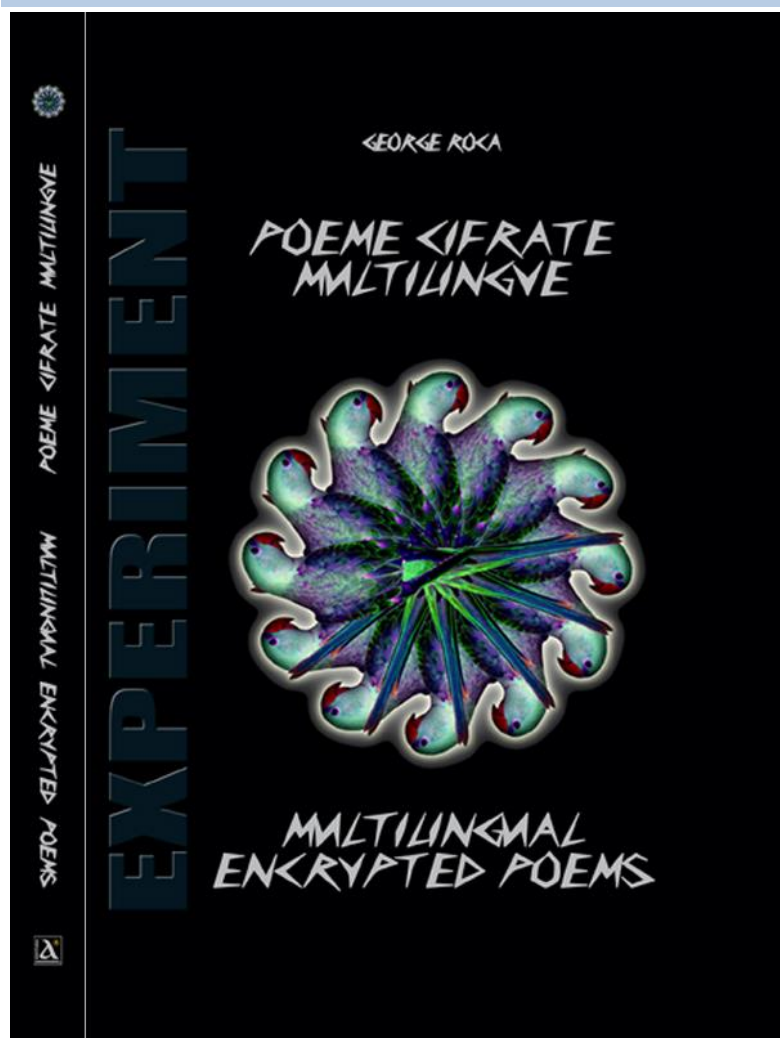
Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOSINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

ÎNTÂLNIRE CU GEORGE ROCA ȘI POEMELE SALE CIFRATE MULTILINGVE¹

Milena MUNTEANU

Pe George Roca nu îl cunoscusem personal, deși am colaborat repetat la revistele dumnealui din țară și de la antipozi. Intuisem un om plin de farmec, cu simțul umorului, care simte sufletul celui din spatele literei scrise. Îl știam ca pe un mare român, un „maven”, un rezonator, un transmitător al valorilor noastre, care duce mai departe, în spații diverse, simțirea românească, precum și dulcele grai de acasă.

Pentru mine a fost și este o inspirație, ba chiar am beneficiat de sfatul expert, de sugestiile oferite ca urmare a lecturii scrierilor mele literare. Am așteptat, așadar, cu emoție, întâlnirea în persoană, de la librăria „Mihai Eminescu” din București o lansare de carte ce includea, pe lângă mai multe volume colective, cartea poetului George Roca, „Poeme cifrate multilingve”. La sfârșitul serii am fost onorată să-mi prezint volumul „Departate de țara cu dor”, în fața unei astfel de companii selecte, care includea multe nume notabile din lumea scrisului.

Ajung la Toronto și deschid volumul „Poeme cifrate multilingve”, care m-a încântat din varii motive. Cartea conține (doar) opt poezii pe parcursul celor 208 pagini! Fiecare e

tradusă în mai multe limbi, de la originalul în română, la franceză, italiană, spaniolă, portugheză, albaneză, maghiară, germană, olandeză, suedeză, engleză, ebraică și chineză. Poeziile sunt scurte și merg direct la suflet, indiferent de limbă, apoi, în fiecare limbă, pe o altă pagină, anumite litere din traducere sunt înlocuite de cifre. Înveți astfel repede că 4 este încifrarea literei „A”, 5 este egal cu „S”, 7 este „T”, etc... și ajungi să parcurgi cursiv și poezia încriptată, deși e plină de cifre în loc de litere.

Un exemplu:

„M-4M ÎNDRĂ605717 D3 8U23L3 74L3/ FRUM0453, R0\$11, VOLU970453,/ 41D0M4 UN31 913R51C1/ 4L70173 CU 0 C1R34\$Ă./ CÂND 4M ÎNC39U7 5Ă 73 5ĂRU7/ 6UR4 74 4V34 6U57UL/

¹ Milena MUNTEANU, Toronto, Canada, Iunie 2022, (Revista KRYTON nr 3 (8) / 2022)

FRUC7ULU1 9451UN11.// 707UL 3R4 47Â7 D3 4C71V Ș1 R34L/ D3 94RCĂ D01 ÎN63R1/ FĂC34U DR460573 93 L1M84 M34.// 47UNC1 4M ÎNȚ3L35/ D3 C3 4 9ĂCĂ7U17 4D4M...//” (Sărutul).

„M-AM ÎNDRĂGOSTIT DE BUZELE TALE/ FRUMOASE, ROȘII, VOLUPTOASE,/ AIDOMA UNEI PIERȘICI/ ALTOITE CU O CIREAȘĂ.// CÂND AM ÎNCEPUT SĂ TE SĂRUT/ GURA TA AVEA GUSTUL/ FRUCTULUI PASIUNII.// TOTUL ERA ATÂT DE ACTIV ȘI REAL/ DE PARCĂ DOI ÎNGERI/ FĂCEAU DRAGOSTE PE LIMBA MEA.// ATUNC1 AM ÎNȚELES/ DE CE A PĂCĂTUIT ADAM...//”

M-am bucurat să remarc în cartea domnului George Roca mai multe niveluri de încifrare. Mai întâi sentimentul, trăirea poetică este exprimată în vorbe - de obicei în graiul învățat la mama acasă, adică în limba maternă. Apoi, criptarea poeziilor e făcută în diferite alte limbi străine. Așa cum demonstrează cartea, se folosesc chiar mai multe alfabet: latin, ebraic și cel chinezesc.

2

Nu în ultimul rând, cifrarea se face suprapunând un alt nou, astfel încât și dintre cei ce înțeleg aceeași limbă se selectează doar cei ce știu codul cu care poeziile au fost înciptate. Surpriza este că totuși poeziile ni se relevă în mod natural deși sunt traduse sau criptate. Experimentul demonstrează că anumite niveluri de înciptare nu ne împiedică să conectăm aproape firesc la poezie. Acesta e un testament al complexității creierului uman, dar și al creativității autorului. Mi se pare extrem de interesant. E demonstrat științific că avem o abilitate naturală de a compensa litere ce lipsesc în text, sau să creăm imagini mentale din cioburi vizuale. Avem abilitatea de a completa imagini noi pe baza imaginației noastre... iar jocul cu iluziile optice, cu „fallacies”, dar și cu efectele compensatoare ale creierului uman mi se par fascinante.

Într-una din călătoriile mele prin Spania am vizitat la muzeul din Figueres o expoziție extrem de imaginativă în care Salvador Dali se juca cu iluziile vizuale, compunând și recompunând realitatea în feluri extrem de creative. Volumul lui George Roca face un experiment similar, primul în lumea largă care se ocupă de criptarea/decriptarea acestui gen literar, cum spune autorul, testând flexibilitatea și limitele înțelegerii umane. Cum George Roca este și poet/scriitor dar și grafician, poate că următorul experiment va fi legat de combinarea cuvântului cu efectele grafice. Rămâne de văzut. Vom fi mereu surprinși de activitatea lui George Roca, ce ne propune de această dată câteva titluri de poeme colorate în „roșu”, „negru”, „alb”, etc., ce sunt relevante oricărui suflet, de oriunde ar fi. Indiferent de limba în care gândește. Volumul, ca un mozaic multilingv, multicolor, cifrat în fel și chip (în limbi străine, dar și cu litere codificate în cifre) este însă simplu de înțeles.

Învățăm astfel că în cazul limbajului universal al trăirilor umane, criptografia nu încurcă nici lizibilitatea textului și nu descurajează nici dorința cititorului de a se bucura de poezie, de a o înțelege. Ba dimpotrivă, criptografia pare îmbrățișată de cititor cu o curiozitate copilărească, de parcă ar fi o jucărie nouă. Cititorul, incitat să decodifice misterele, ajunge negreșit la poezia ce vorbește tuturor. Astfel, acest volum, care poate fi prima încercare de pe mapamond de a cifra acest gen literar, ne face să ne simțim din nou copii – bucuroși ca în fața unei descoperiri noi, incitați și curioși, dar mai ales încântați de creativitatea autorului. George Roca împinge granițele artei poetice în spații nepătrunse până acum. El este genul de inovator ce redefineste arta și îmbinarea ei cu alte domenii ale cunoașterii umane. Volumul „Poeme cifrate multilingve” reprezintă un „experiment” inedit. Vorbim aici despre o carte unică, nemaîntâlnită până acum, o carte-eveniment.

Autorul ni se relevă în acest volum și ca traducător al poemelor în limba engleză. El este un prezentator al trăirilor umane fundamentale în alte limbi și alfabet, al trăirilor ce vorbesc universalului din noi, care nu se împiedică de o cifrare sau alta, căci claritatea sentimentelor umane este universal traductibilă. Pe limba sufletului. Iar eu, de departe, rămân încântată de cunoștință, cu volumul „Poeme cifrate multilingve”, precum și cu autorul lor, George Roca.